

ARAŞTIRMA MAKALESİ/RESEARCH ARTICLE

Sağlık hizmetleri MYO öğrencilerinin özbenlik saygıları

Self-esteem of health services myo students

Sabiha Sevinç Altaş¹

Gönül Konakay²

1 Assoc. Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikleri, Türkiye, e-mail: sabihass@sakarya.edu.tr
2 Doç.Dr., Kocaeli Üniversitesi, Hereke ÖİU MYO, DışTicaretBölümü, Türkiye, e-mail: gkonakay@kocaeli.edu.tr

Öz

Bu araştırma ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek okulu öğrencilerinin özbenlik saygıları incelenmektedir. Özbenlik saygısı ile yaş, cinsiyet, medeni durum, ait olunan program, sınıf, barınma yeri, tercih sırası, tercih durumu ve ailenin aylık gelir durumu ilişkisi de test edilmektedir. Çuhadaroğlu(1986) tarafından geliştirilen özbenlik saygısı ölçeği kullanılarak araştırmaya katılan 132 öğrencinin özbenlik saygısı puanı belirlenmiştir. Sağlık Hizmetleri MYO öğrencilerinin özbenlik saygısı yükseğe yakındır. Özbenlik saygısı ve demografik değişkenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunamamıştır.

Anahtar kelimeler: Özbenlik saygısı, Yüksekokul Öğrencileri

JEL kodları: M10, M12, C12

Abstract

This research examines the self-esteem of the students of Vocational School of Health Services. The relationship between self-esteem and age, gender, marital status, program, class, place of accommodation, preference order, preference status and monthly income status of the family is also being tested. Using the self-esteem scale developed by Çuhadaroğlu (1986), the self-esteem scores of 132 students participating in the research were determined. Self-esteem of Health Services Vocational School students is close to high. No statistically significant differences were found between self-esteem and demographic variables.

Keywords: Self-esteem, Vocational School Students

JEL kodları: M10, M12, C12

Citation/Atf: SEVİNÇ ALTAŞ, S. & KONAKAY, G. (2022). Sağlık hizmetleri MYO öğrencilerinin özbenlik saygıları. *Journal of Original Studies*. 3(2), 57-65, DOI: 10.47243/jos.3.2.02

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:
Sabiha Sevinç Altaş
E-mail: sabihass@sakarya.edu.tr

Bu çalışma, Creative Commons Atif 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

1.GİRİŞ

Özbenlik saygısı olgusu, genel manada kişinin kendini nasıl gördüğü ile ilgilidir. Kişiliğin büyük bir kısmını etkileyerek, kişinin hayatını ve davranışlarını etkilemektedir. Kişilik gelişiminin büyük bir kısmını oluşturan ve birey için önemli duygu, düşünce ve algının birleşmesiyle oluşan benlik saygısı, aynı zamanda kişinin sosyalleşme seviyesini de çok fazla etkilemektedir (Arıcak, 1999).

Kişinin kendini değerli hissetmesi, sahip olduğu yeteneklerini, bilgi ve becerilerini sergileyebilmesi ve başarılı olması, bu şekilde anılması, toplum içinde kabul görmesi özbenlik saygısının oluşmasında ve yükselmesinde büyük paya sahiptir (Karadağ vd., 2008).

Bu araştırma ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek okulu öğrencilerinin özbenlik saygıları incelenmektedir. Bu ilişkinin yanısıra adı özbenlik ile yaş, cinsiyet, medeni durum, ait olunan program, sınıf, barınma yeri, tercih sırası, tercih durumu ve ailenin aylık gelir durumu ilişkisi de test edilmektedir. Araştırmaya katılan 132 öğrenciye uygulanan anket ile benlik saygısı irdelenmiştir.

2. ÖZBENLİK SAYGISI

Super (1963)'e göre benlik kavramı, kişinin kendisi için yarattığı bir resimdir (Efiltili, Çıkılı,2017). Özbenlik saygısı çalışmalarına öncülük etmiş Rosenberg(1965), benlik saygısını bireyin kendisine ilişkin benimsediği olumsuz ya da olumlu tutumlar olarak ifade etmiştir (Haspolati, Kağan,2017).

Öz benlik saygısı kişinin hem kendisini hem de dış dünya ilişkin bakış açısını etkilemektedir. Bu da çok çeşitli sonuçlar doğurmaktadır. Bu sebeple kişinin benlik saygısının fazla ya da eksik olmasının hayatı üzerindeki etkisi büyüktür (Yüksekkaya, 1989).

Kaplan(1995) 'ın görüşüne göre benlik saygısı öğrenilmiş aynı zamanda dinamik bir yapıya sahiptir. Kuşkusuz bireyin yaşamının ilk yılları benlik saygısı açısından çok önemlidir. Fakat bireyin hayatı boyunca bu düzeyde kalan bir olgu değildir. Döngüsel bir etkileşim ile oluşan benlik saygısı, bu döngü sayesinde kişinin yaşamını sürdürürken karşılaştığı sıkıntılarda verdiği mücadeleyi, yaptığı hataları, sonuçların sorum-

luluğunu almayı, çok çalışma, gayretli olma ve adım adım sorun çözümede ustalaşmayı içermektedir. Özbenlik saygısı bireye başkası tarafından verilen koşulsuz bir olgu değildir. Fakat azimle çabalama, ustalık ve kayda değer elde edilen başarılar tarafından kişinin kazandığı bir olgudur (Kaya,Saçkes,2004).

Öz benlik saygısı üzerinde uzun yıllardan beri çalışılan konulardan biri olmuştur. Çeşitli örneklem gruplarında yüksek ya da düşük olması araştırılmıştır. Yüksekkaya(1989) araştırmasını çeşitli bölümler üzerinde yürütmüştür. Araştırma sonucunda benlik saygısını yüksek olarak ifade etmektedir.

Özbenlik saygısı ile yaş, cinsiyet, öğrenim görülen bölüm, kaçınıcı sınıfta öğrenci bulunduğu gibi değişkenler üzerinde de araştırmalar yapılmış ve farklı sonuçlar elde edilmiştir. Özbenlik saygısı ve cinsiyet üzerinde yapılan analizlerde kadınların benlik saygısının erkeklerden daha fazla olduğunu bulgulanmıştır(Altıok vd.,2010; Erpalabıyık,2018). Yine Üniversite öğrencilerine uygulanan farklı bir çalışmada cinsiyet özbenlik saygısı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu erkeklerin özbenlik saygısının kadınlardan daha fazla olduğu bulgulanmıştır (Gökalan,2000; Esen, 2012; Akcan, 2018). Öğretmenler üzerinde gerçekleştirilen bir başka araştırmada kadın ve erkek öğretmenlere ilişkin anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Türedi, 2015). Güler (2011), hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısını araştırdığında cinsiyet ve özbenlik saygısı arasında anlamlılık olduğunu belirlemiştir. Çeşitli öğrenci grupları üzerinde yapılan ve cinsiyet ile özbenlik saygısının arasında anlamlı ilişkilerin saptanmadığı çalışmalar da mevcuttur (O'malley ve Backman,1979; Yıldız & Çapar, 2010; Hançer & Tüfekçi, 2016; Kan,2018; Çuhadaroğlu & Çelik, 2019; Özarslan 2020; Tunç vd.,2021;).

Üniversite öğrencilerinin yaşları ve özbenlik saygılarına ilişkin yapılan ANOVA Testi ile istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar elde edilen çalışmalar mevcuttur (Özdayı,2018; Kan,2018). Üniversite öğrencilerinin özbenlik saygısı ve yaşlarının incelendiği bir diğer çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır (Erpalabıyık,2018).

Üniversite öğrencilerinin devam ettikleri bölüm ve özbenlik saygısı arasında yapılan uygulamaların bir kısmında istatistiki anlamlı sonuçlar elde edilmemiştir (Dilmaç, Ekşi,2008; Özdayı, 2018). Fakat anlamlı farkların olduğu araştırmalar da mevcuttur. Arıca (1995) makine mühendisliği, sınıf öğretmenliği, mimarlık, yabancı diller, beden eğitimi gibi bölümlerin öğrencileri üzerinde test ettiği uygulamasında istatistiki anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir. Yabancı diller özbenlik saygısının en fazla çıktığı bölümdür.

Üniversite öğrencileri yüksek lisans, lisans, önlisans şeklinde sınıf ve özbenlik saygısı açısından araştırılmıştır. Saygın (2008) yüksek lisans öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında sınıf ve özbenlik saygısı arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Öğrencilerin algılanan benlik saygısı ile birinci ve ileriki sınıflarda öğrenim görme durumu değişkenleri arasında istatistiki anlamlı farkın olduğu çalışmalar da görülmektedir (DilmaçEkşi,2008; Altıok vd., 2010). İlgili yazında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın bulunmadığı pek çok çalışma mevcuttur (Yüksekkaya, 1995; Yılmaz, 2000; Ünüvar, 2003; Baybek ve Yavuz, 2005;). Özdayı (2018) ise, tüm bölümlerde sınıf açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bululamıştır. Tunç vd.(2021)'e göre sınıf değişkenine ilişkin ortaokul öğrencileri incelendiğinde öğrenim görülen sınıf yükseldikçe özbenlik saygısı azalmaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu çalışma Sakarya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin özbenlik saygılarını belirlemek üzere yürütülmüştür. Veriler 8 farklı program ve 132 öğrenciden kolayda örnekleme yoluyla elde edilmiştir. Eylül ayında (01.09.2022- E-000 -0 etik kurul izni ile) anketler internet ortamında gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmada çok boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği (Rosenberg, 1965)'nin alt boyutlarından benlik saygısı tek boyut olarak kullanılmıştır. Çuhadaoğlu(1986) tarafından geçerliliği ve güvenilirliği sınanmış ölçek 10 maddeden oluşmaktadır.

Araştırmada toplanan veriler SPSS 25.00 ile analiz edilmiştir. İlk olarak benlik saygısı değişkeninin normal dağılıma uyup uymadığı test

edilmiştir. Analiz sonuçları her iki değişkenin de Skewness basıklık referans değerleri (-1,5 ile +1,5) ve Kurtosis çarpıklık değeri (-2 ile +2) arasında olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar verilere parametrik testlerin yapılabileceğini göstermektedir.

Araştırmanın bu kısmında demografik değişkenlere ilişkin istatistikler Tablo 1'de verilmektedir. Yapılan anketi cevaplayanların tamamı bayandır. Hastane çalışanlarının büyük bir bölümü bayanlardan oluşmaktadır (Tengilimoğlu vd. 2014). Bu sonuç ankete cevap verenlerin çoğunluğu hastanede çalışması muhtemel öğrenciler olmasına bağlanabilir. Araştırmaya katılan 8 kişi yani %6,1 evli, 124 kişi %93,9'u bekadır. 7 kişi %5,3'ü 18 yaşında, 31 kişi %23,5'i 19 yaşında, 48 kişi %36,4'ü 20 yaşında, 24 kişi %18,2'si 21 yaşında ve 22 kişi %16,7'si 22 yaş ve üstündedir. Araştırmaya katılan 40 kişi %30,3'ü İlk ve Acil Yardım, 33 kişi %25'i Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik, 19 kişi %14,4'i Çocuk Gelişimi, 15 kişi %11,7 Fizyoterapi, 11 kişi %8,3'ü Optisyenlik, 8 kişi %6,1'i Anestezi, 5 kişi %3,8 'i Yaşlı Bakımı, 1 kişi %8 Tıbbi Görüntüleme öğrencisidir. 8 kişi %6,1'i 1.sınıf, 124 kişi %93,9'u 2. Sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin 67'si %50,8 oranı ile aile yanında, 11'i %8,3 ile arkadaşları ile ve 54'ü %40,9 oranı ile yurttadır. Öğrencilerin 99'u yani %75'i programlarını 1-5 arası tercih ederek yerleşmiştir. 16'sı %12,1 ile 6-10 arası tercih, 7'si %5,3 ile 11-15 arası tercih ve 10'u %7,1 ile 16'dan sonraki tercihlerine yazarak yerleşmişlerdir. Öğrencilerin 116'sı %87,9'u kendi isteği ile programlarını tercih ederek yerleşmişlerdir. 16'sı yani %12,1'i istekleri dışında yerleşmişlerdir. 87 öğrenci %65,9'u staj yapmıştır. 45 öğrenci %34,1'i staj yapmamıştır. Öğrencilerin 70'i %53'ü Anadolu Lisesinden, 36'sı %27,3'ü Sağlık Lisesinden, 17'si %12,9'u Teknik Liseden ve 9'u %6,9'u düz tabir edilen liseden mezun olmuştur. Öğrencilerin 91'i %68,9'u sağlık sektöründe çalışmayı planlamaktadır. 11 kişi %8,3'ü planlamamakta ve 30 kişinin ise %22,7 ile henüz kararsız olduğu görülmektedir. Öğrencilerin 76'sının annesi % 57,6'sı ile ilkokul, 31'i %23,5'i ortaokul, 20'si %15,2'si lise, 2'si %1,5 ile üniversite, 3'ü %2,3 oranı ile yüksek lisans mezunudur. Öğrencilerin 44'ünün babası % 33,3'ü ile ilkokul, 31'i %23,5'u ortaokul,39 kişinin

%29,5'i lise, 12'si %9,1 ile üniversite, 6'sı %4,5 oranı ile yüksek lisans mezunudur. Araştırmaya katılan öğrencilerden 21'i %15,9 ile gelir düzeyi 5000 ve altındadır. 35 kişi %26,5 ile 5001-6000

arasındadır. 19'u %14,4 ile 6001-7000 arasındadır. 16 kişi %12,1 ile 7001-8000 arasındadır. 41 kişi %31,1'i 8001 ve üstünde yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Kadın	132	100
	Erkek	0	0
Medeni Durum	Evli	8	6,1
	Bekar	124	93,9
Yaş	18	7	5,3
	19	31	23,5
	20	48	36,4
	21	24	18,2
	22 ve üstü	22	16,7
Program	Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik	33	25,0
	Çocuk Gelişimi	19	14,4
	Yaşlı Bakımı	5	3,8
	Fizyoterapi	15	11,4
	Optisyenlik	11	8,3
	Tıbbi Görüntüleme	1	,8
	Anestezi	8	6,1
	İlk ve Acil Yardım	40	30,3
Sınıf	1.sınıf	8	6,1
	2.sınıf	124	93,9
Barınma	Aile Yanı	67	50,8
	Arkadaşlar ile	11	8,3
	Yurt	54	40,9
Tercih Sırası	1-5	99	75
	6-10	16	12,1
	11-15	7	5,3
	16 ve üstü	10	7,6
Tercih Durumu	Kendi isteğimle	116	87,9
	İsteğim Dışında	16	12,1
Staj	Yaptım	87	65,9
	Yapmadım	45	34,1
Mezun Olunan Lise	Anadolu	70	53,0
	Sağlık	36	27,3
	Teknik	17	12,9
	Düz	9	6,9

Tablo 2 incelendiğinde 18, 19, 20, 21 ve 22 yaş üstü öğrencilerini 'benlik saygısı' ortalamaları arasında istatistikî pozitif yönde anlamlı bir farklılık yoktur; ($F(1) = .410$; $p > 0.05$).

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya dahil olan

8 öğrencinin özbenlik saygısı puan ortalamalarının 3,2, 124 bekar öğrencinin özbenlik saygısı puan ortalamalarının 3,07 olduğu bulunmuştur. Yapılan t-testinde evli ve bekar öğrenciler arasında istatistikî anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($t = 118$; $p = .732 > 0.05$).

Tablo 1. (devamı) Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Sağlıkta Çalışma Planı	Evet	91	68,9
	Hayır	11	8,3
	Belki	30	22,7
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	76	57,6
	Ortaokul	31	23,5
	Lise	20	15,2
	Üniversite	2	1,5
	Lisansüstü	3	2,3
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	44	33,3
	Ortaokul	31	23,5
	Lise	39	29,5
	Üniversite	12	9,1
	Lisansüstü	6	4,5
Gelir	5000 ve altı	21	15,9
	5001-6000	35	26,5
	6001-7000	19	14,4
	7001-8000	16	12,1
	8001 ve üstü	41	31,1

Tablo 2. Öğrencilerin Yaşa Göre Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Değişken	Yaş	n	Ort.	F	P
Benlik Saygısı	18	7	3,31	,410	,801
	19	31	3,34		
	20	48	3,37		
	21	24	3,31		
	22 ve üstü	22	3,43		

Tablo 3. Öğrencilerin Medeni Duruma Göre Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Değişken	Medeni Durum	n	Ort.	df	t	P
Benlik Saygısı	Evli	8	3,2	131	,118	,732
	Bekar	124	3,07			

Tablo 4 incelendiğinde Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik, Çocuk Gelişimi, Yaşlı Bakımı, Fizyoterapi, Optisyenlik, Tıbbi Görüntüleme, Anestezi ve İlk ve Acil Yardım programlarında öğrenim gören öğrencilerin 'benlik saygısı' ortalamaları arasında istatistiki pozitif yönde anlamlı bir farklılık yoktur; (F (1) = .639 ; p> 0.05).

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya dahil olan 1.sınıfta olan 8 öğrencinin özbenlik saygısı puan ortalamalarının 3,51, 2.sınıfta olan 124 öğrenci-

nin özbenlik saygısı puan ortalamalarının 3,35 olduğu bulunmuştur. Yapılan t-testinde 1.sınıf ve 2.sınıf öğrencileri arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farka rastlanmamıştır (t= 1,547; p=,216>0.05).

Tablo 6 incelendiğinde aile yanında, arkadaşları ile veya yurttan barınmayı sağlayan öğrencilerin 'benlik saygısı' ortalamaları arasında istatistiki pozitif yönde anlamlı bir farklılık yoktur; (F (1) = .816; p> 0.05).

Tablo-4. Öğrencilerin Programlarına Göre Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Değişken	Program	n	Ortalama	F	P
Benlik Saygısı	Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik	33	3,40	,639	,723
	Çocuk Gelişimi	19	3,41		
	Yaşlı Bakımı	5	3,36		
	Fizyoterapi	15	3,40		
	Optisyenlik	11	3,29		
	Tıbbi Görüntüleme	1	3,3		
	Anestezi	8	3,48		
	İlk ve Acil Yardım	40	3,28		

Tablo 5. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Değişken	Sınıf	n	Ort.	sd	t	P
Benlik Saygısı	1.sınıf	8	3,51	131	1,547	,216
	2.sınıf	124	3,35			

Tablo-6. Öğrencilerinin Barınma Yeri Göre Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Değişken	Barınma	n	Ort.	F	P
Benlik Saygısı	Aile Yanı	67	3,35	,816	,444
	Arkadaşlar ile	11	3,49		
	Yurt	54	3,34		

Tablo 7 incelendiğinde Sağlık Hizmetleri MYO'ya girerken 1-5 arası, 6-10 arası, 11-15 arası ve 16 ve üstünde tercih sıralaması ile giren öğrencilerin 'benlik saygısı' ortalamaları arasında istatistiki pozitif yönde anlamlı bir farklılık yoktur; (F (1) = .307 ; p> 0.05).

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya dahil olan ve kendi isteği ile programına yerleşen 116 öğrencinin özbenlik saygısı puan ortalamalarının 3,36, kendi isteği ile programına yerleşmeyen 16 öğrencinin özbenlik saygısı puan ortalamalarının 3,36 olduğu bulunmuştur. Yapılan t-testinde kendi isteği ile yerleşen ve yerleşme-

yen öğrenciler arasında istatistiki anlamlı bir farka rastlanmamıştır (t=,120; p=,216>0.05).

Tablo 9 incelendiğinde gelir düzeyi 5000 ve altı olan, 5001-6000 arasında, 6001-7000 arasında, 7001-8000 ya da 8001 ve üstü olan öğrencilerin 'benlik saygısı' ortalamaları arasında istatistiki anlamlı bir farklılık yoktur; (F (1) = ,522; p> 0.05).

Tablo 10 incelendiğinde 105 öğrenci %79,5 oranı ile 31-40 arası puan almıştır. 10 soruluk Benlik Saygısı ölçeği ile en fazla 50 puan alınabilmektedir. İlgili yazına göre yükseğe yakın bir değer olarak kabul edilebilir.

Tablo 7. Öğrencilerin Tercih Sırasına Göre Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Değişken	Tercih Sırası	n	Ort.	F	P
Benlik Saygısı	1-5	99	3,36	,307	,820
	6-10	16	3,40		
	11-15	7	3,25		
	16 ve üstü	10	3,40		

Tablo 8. Öğrencilerin Tercih Durumuna Göre Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Değişken	Tercih Durumu	n	Ort.	sd	t	P
Benlik Saygısı	Kendi isteğimle	116	3,36	131	,120	,729
	İsteğim dışında	16	3,36			

Tablo 9. Öğrencilerin Gelirine Göre Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Değişken	Gelir	n	Ort.	F	P
Benlik Saygısı	5000 ve altı	21	3,42	,522	,720
	5001-6000	35	3,30		
	6001-7000	19	3,41		
	7001-8000	16	3,33		
	8001 ve üstü	41	3,36		

Tablo 10. Benlik Saygısı Değerlendirmesi

Benlik Saygısı Puan Değerleri	n	%
21-30 Puan	23	17,4
31-40 Puan	105	79,5
41-50 Puan	4	3,0

4.SONUÇ

Bu çalışmada Sakarya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO öğrencilerinin özbenlik saygısının oldukça yüksek olduğu bulgulanmıştır. Özbenlik saygısı ile yaş, cinsiyet, medeni durum, ait olunan program, sınıf, barınma yeri, tercih sırası, tercih durumu ve ailenin aylık gelir durumu arasında farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Fakat ilgili değişkenler ile anlamlı kabul edilebilecek bir farklılığa rastlanamamıştır (Yüksekaya, 1989; Tufan,Yıldız,1993; Erpalabiyik,2018; Özdayı,2019).

Öğrencilerin, gençlerin özbenlik saygısını yükseltebilme amacı için yeni araştırmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalar özbenlik saygısını arttıran faktörler üzerinde odaklanmalıdır. Gençlerin içine doğdukları aile ve eğitimlerini sürdürdükleri okullar özbenlik saygıları üzerinde etkili olmaktadır. Aile büyüklerinin çocukları ile doğru iletişim kurmaları, değer vermeleri ve bunu göstermeleri, yargılamak yerine çözümcül ve yol gösterici olmaları, yanında olduğunu hissettirmeleri özbenlik saygılarını arttıracaktır. Ayrıca sosyal ilişkiler ve eğitim kurumlarındaki psikolojik rehberlik ve danışmanlık birimlerinin de olumlu etkisi olacaktır. Öğretim elemanlarının öğrencileri desteklemesi, adaletli ve dengeli tutumları, katılımı teşvik eden grup çalışmalarına yönlendirmeleri de etkili olacaktır. Çoğu zaman ailenin içinde bulunduğu olumsuz maddi koşullar da özbenlik saygısını düşürmektedir. Alınacak burs ve eğitimi beraber yürütebileceği iş bulma sorununun çözümüne yardımcı olacaktır.

Gençler kuşkusuz kaygı ve umutsuzluktan da olumsuz etkilenmektedir. Yaşları itibarıyla sorunlarla mücadele etmek kolay olmamaktadır. Sorunlarla baş etme, stresle mücadele etme, olumlu düşünme eğitimi gibi programlar faydalı olacaktır. Bu programlar gençler yönlendirilmeli ve katılm için teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- AKCAN, E. (2018). Lise öğrencilerinde benlik saygısı ve yaşam doyumu ilişkisi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- ALTIOK, H. Ö., EK, N., & KORUKLU, N. (2010). Üniversite öğrencilerinin benlik saygı düzeyi ile ilişkili bazı değişkenlerin incelenmesi.
- ARICAK, O. T (1995). Üniversite öğrencilerinde saldırganlık, benlik saygısı ve denetim odağı ilişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ARICAK, T., (1999). Grupla psikolojik danışma yoluyla benlik ve mesleki benlik saygısının geliştirilmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- BAYBEK, H. & YAVUZ, S.(2005) Muğla Üniversitesi öğrencilerinde benlik saygısının incelenmesi. *Muğla Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 14 (1): 73, 95.
- ÇUHADAROĞLU, F. (1986). Adolesanlarda Benlik Saygısı. Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara.
- ÇUHADAROĞLU, A., & ÇELİK, S. (2019). 2012-2013 Yılında 60-66 Ay Arasında Ve 66 Ay Üzerinde Birinci Sınıfa Başlamış Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Uyum Düzeyleri Ve Benlik Saygılarının Karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 21(1), 109-128.
- DİLMAÇ, B., & HALİL, E. K. Ş. İ. (2008). Meslek Yüksek Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşam Doyumları Ve Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (20), 279-289.
- EFİLTİ, E., & ÇIKILI, Y. (2017). Özel Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Benlik Saygısı İle Mesleki Benlik Saygısının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 99-114.
- ERPALABIYIK, B (2018). Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüven algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Siirt.
- ESEN, C. A (2014). Spor Yapan Ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı Ve Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Muğla.
- GÖKALAN, Z. B. (2000). İlköğretim okulu öğrencilerinin (12- 14 Yaş) benlik tasarımı, atılganlık ve kendini

açma düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

GÜLER, RASİHA (2011). Hemşirelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeyleri, Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Lefkoşa

HANÇER, A. H., & TÜFEKÇİ, Z. (2016). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5(4), 31-40.

HASPOLAT, N. K., & KAĞAN, M. (2017). Sosyal fobinin yordayıcıları olarak beden imajı ve benlik saygısı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 139-152.

KAN, M (2018). Üniversite öğrencilerinde yetişkin bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.

KARADAĞ, G., GÜNER, İ., ÇUHADAR, D., & UÇAN, Ö. (2008). Gaziantep Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin benlik saygıları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 3(7), 29-42.

O'MALLEY, P. M., & BACHMAN, J. G (1979). Self-esteem and education: Sex and cohort comparisons among high school seniors. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(7), 1153.

KAYA, A., & SAÇKES, M. (2004). Benlik saygısı geliştirme programının ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(21), 49-56.

ÖZDAYI, N. (2019). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısının bazı demografik bilgilere göre incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(1), 69-80.

SAYGIN, Y. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek, benlik saygısı ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Konya.

ÖZARSLAN, N. D. (2020). İlkokula farklı yaş gruplarında başlamış ortaokul öğrencilerinin öz yeterlik inancı kaynakları ve benlik saygısı bakımından karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

TENGİLİMOĞLU, D., IŞIK, O., & AKBOLAT, M. (2014). Sağlık işletmeleri yönetimi. Nobel Publication, Ankara.

TUFAN, B. VE YILDIZ, S. (1993) *Geri Dönüş Sürecinde İkinci Kuşak, Hacettepe Üniversitesi Yayınları B-36*, Ankara.

TUNÇ, A. A., ÇABITÇI, M., DEVRİLMEZ, M., & DEMİREL, S. (2021) Ortaokul Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi: Cinsiyet, Sınıf ve Okul Takımında Yer Alma Değişkenlerinin Etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 29-35.

TÜREDİ, E. (2015). Özyeterlik, benlik saygısı ve atılganlık düzeyi ilişkisi: Cinsiyet ve deneyim süresi açısından resmi okul ve özel okul öğretmenleri üzerine bir araştırma (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

ÜNÜVAR, A (2003). Çok yönlü algılanan sosyal desteğin 15-18 yaş arası lise öğrencilerinin problem çözme becerisine ve benlik saygısına etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

YILDIZ, M., & ÇAPAR, M. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinde benlik saygısı ile dindarlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 10(1), 103-131.

YILMAZ, S (2000). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeyi arasındaki ilişki (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Erzurum.

YÜKSEKKAYA, S (1995). Üniversite öğrencilerinde benlik saygısının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.